

Uiergezondheid beter te managen met GD Tankmelk Uiergezondheid

Henk Bosch, redacteur

In september 2008 was het nieuw in Nederland: bacteriologisch onderzoek via de tankmelk. Het was dan ook even wennen voor veel boeren, informatie krijgen over de belangrijkste bacteriën in het hele koppel. Inmiddels doen steeds meer melkveehouders mee, met veel positieve reacties als gevolg. Wat hebben de eerste negen maanden opgeleverd?

Luuk en Roelie Hof in het Overijsselse Balkbrug melken dagelijks zo'n 80 koeien in een 2x8 zij-aan-zij melkstal. "Het grote probleem op ons bedrijf is het hoge celgetal", verzucht Luuk. "Dat zit af en toe boven de 400.000. En dat moet je niet te vaak hebben. Soms hebben we er zelfs 'miljonairs' bij. Uiteraard proberen we daar van alles tegen te doen. We hebben onder andere de melkmachine grondig doorgelicht en hebben diverse soorten dipmiddel uitgeprobeerd. Maar de hoge celgetallen bleven aanhouden." De maatschap Hof is vanaf het begin deelnemer aan GD Tankmelk Uiergezondheid.

Onderzoek hiermee wees uit dat het op hun bedrijf ging om diverse koegebonden bacteriën. "Via bacteriologisch onderzoek van alle koeien kwamen we er achter welke koe wat had", zegt Luuk. "De een had aureus en de ander coli. Daarom gaven we elke koe ook een daarop aangepaste behandeling. Het laatste onderzoek via Tankmelk Uiergezondheid wees uit dat er *S. agalactiae* in de melk zat. Ook dat pakken we nu gericht aan. Zo'n doelgerichte aanpak zou op termijn een forse besparing op de dierenartskosten moeten opleveren. Mèt behoud van koeien, dus tel uit je winst."

Streptococcus agalactiae

Hof is niet de enige die met deze bacterie te maken heeft. GD'er Richard Olde Riekerink beschrijft een vergelijkbaar bedrijf in het noorden van Friesland dat al een tijd kampt met een te hoog celgetal. "Het tankmelkcelgetal schommelde de laatste maanden tussen de 300 en 400.000 cellen/ml. Ze hadden nog nooit bacteriologisch onderzoek laten doen, maar besloten wel om een GD Tankmelk Uiergezondheid abonnement te nemen. Hieruit bleek herhaaldelijk dat *S. agalactiae* een zeer besmettelijke kiem, op het bedrijf aanwezig was. Samen met de dierenarts is een plan van aanpak opgesteld en na behandeling van de besmette dieren daalde het tankmelkcelgetal onder de 250.000 cellen/ml. Ook in de tankmelk werd daarna géén *S. agalactiae* meer gevonden. De veehouder houdt de tankmelk nu goed in de gaten en zodra *S. agalactiae* weer verschijnt, worden de betreffende koeien opgespoord."

Positieve ervaringen

GD-medewerkers Richard Olde Riekerink en Hans Miltenburg krijgen uit de praktijk veel positieve reacties op de nieuwe test: "Omdat de test automatisch iedere vijf weken wordt uitgevoerd, kan men de situatie op het bedrijf eenvoudig in de gaten houden en tijdig ingrijpen bij problemen. Het monsternemen en onderzoeken gebeurt volledig automatisch en kost de veehouder geen extra tijd. Het heeft veel veehouders ertoe bewogen om op deze manier bacteriologisch onderzoek op het gebied van uiergezondheid te laten doen. De kracht zit 'm in de herhaling, iedere maand zie je of het beter of minder gaat. De test geeft een goede indicatie om vervolgens naar de individuele koeien te kijken."

Vijftal bacteriën

Tankmelk Uiergezondheid test op vijf belangrijke bacteriën: *Streptococcus agalactiae*, *Staphylococcus aureus*, omgevingsstreptokokken, coliformen en *Klebsiella*.

S. agalactiae en *S. aureus* zijn typisch koegebonden bacteriën en zijn alleen maar in de tankmelk te vinden als er koeien in de koppel lopen die daarmee besmet zijn. Omgevingsstreptokokken en coliformen zijn typisch bacteriën die tijdens het melken uit de omgeving in de tankmelk kunnen komen. *Klebsiella* kan zowel van een besmette koe komen als vanuit de omgeving.

Koegebonden bacteriën

GD Tankmelk Uiergezondheid meet dus zowel de infectiestatus van het koppel als de hygiëne van de koeien in de melkstal. Als er drie keer geen *S. agalactiae* of *S. aureus* wordt gevonden in de tankmelk, lopen er vrijwel zeker géén geïnfecteerde melkkoeien op het bedrijf. Worden ze wel aangetroffen, dan is dat een goede

Omgevingsstreptokokken

Hans Miltenburg (GD) noemt een bedrijf met twee robots: "*S. agalactiae* en *S. aureus* waren niet aanwezig op dit bedrijf, maar omgevingsstreptokokken en coliformen scoorden telkens hoog. De veehouder heeft een mestrobot aangeschaft, gebruikt meer strooisel en maakt de ligplaatsen vaker schoon. De koeien komen nu met schone uiers in de robot. Zowel de omgevingsstreptokokken als de coliformen zijn nu gezakt."

aanleiding om een plan van aanpak met de dierenarts op te stellen en vervolgens met GD Tankmelk Uiergezondheid de voortgang in de gaten te houden.

Bacteriën uit omgeving

Omgevingsstreptokokken komen altijd voor in de tankmelk, coliformen in beduidend mindere mate. Beide zijn groepen van bacteriën die rechtstreeks gerelateerd zijn aan de hygiëne op het bedrijf. Als deze twee groepen laag zijn, melkt men schoon en loopt men minder risico op mastitis.

Klebsiella

Als men vaker dan één maal *Klebsiella* aantreft in de tankmelk, zijn er ofwel subklinische dragers in de koppel ofwel er is veel *Klebsiella* aanwezig in de omgeving. In beide gevallen is het risico verhoogd op *Klebsiella mastitis* en is het advies extra maatregelen te nemen.

Voordelen Tankmelkonderzoek

Wilt u ook profiteren van de voordelen (incl. de financiële) van GD Tankmelk Uiergezondheid? Kijk dan op www.gddeventer.com/rund.

Staphylococcus aureus

Richard Olde Riekerink (GD) haalt een bedrijf in de Achterhoek als voorbeeld aan: "Dit scoorde telkens hoog voor *S. aureus*. Bovendien was het tankmelkcelgetal niet om over naar huis te schrijven: 267.000 cellen/ml. Samen met de dierenarts werd een plan van aanpak opgesteld: ruimen van chronisch geïnfecteerde dieren, overstappen van sprayen met een ongeregistreerd middel naar dippen met een geregistreerd dipmiddel. Het aantal *S. aureus* dat in de tankmelk gevonden werd zakte vrijwel direct en de veehouder is van plan onder andere door het vroeger behandelen van *S. aureus*-besmette vaarzen om *S. aureus* helemaal uit de tankmelk te laten verdwijnen. In dit geval van een bedrijf met 110 melkkoeien kan GD Tankmelk Uiergezondheid de veehouder ruim 8.000 euro besparen, uitgaande van gemiddelde mastitiskosten van 78 euro per koe per jaar."

